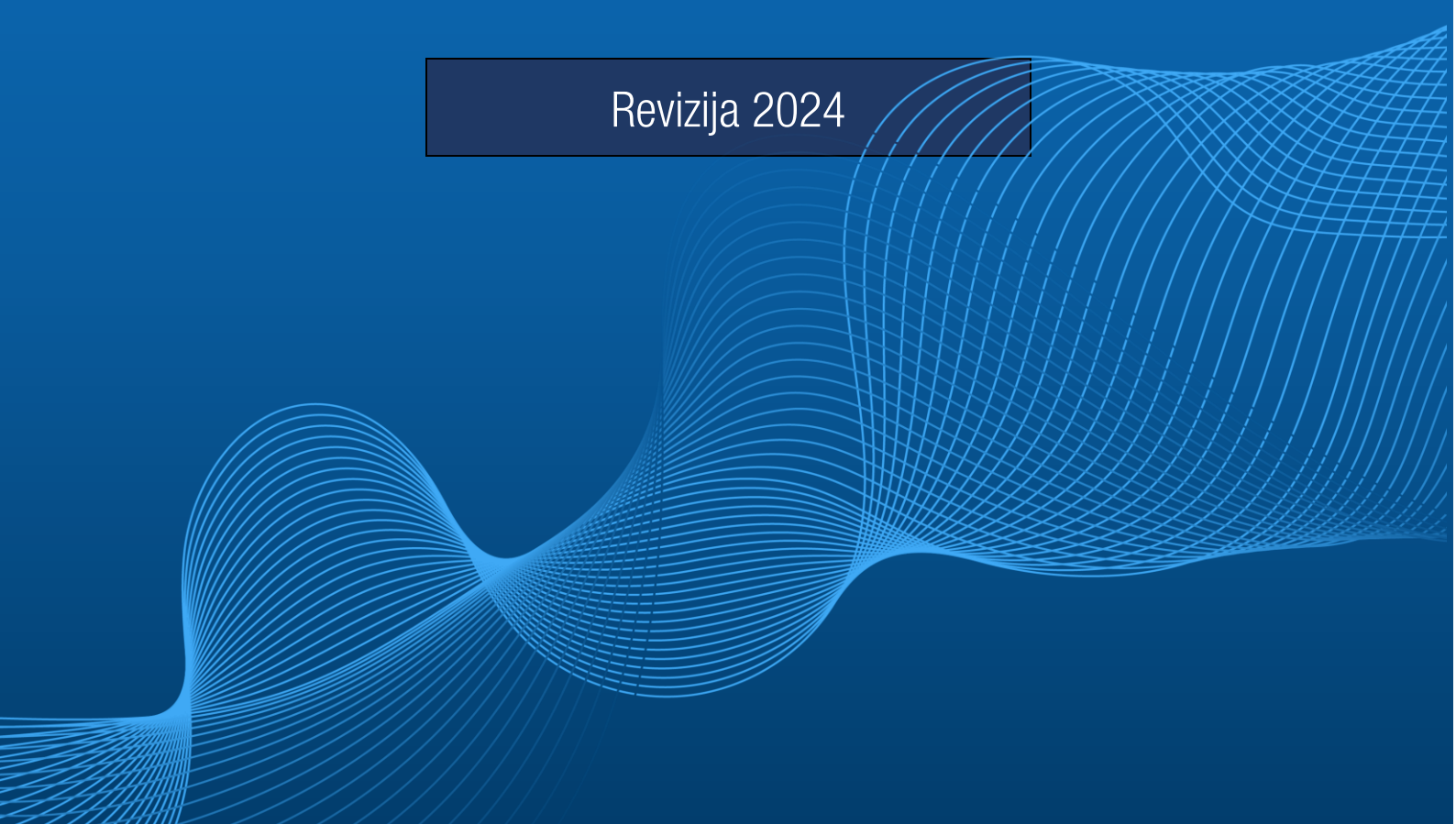

PLAN SIGURNOSTI U ZRAČNOM PROMETU

2023-2025

Revizija 2024

Sadržaj:

Skraćenice	3
0. Plan sigurnosti u zračnom prometu – revizija 2024	4
1. Veza između Nacionalnog programa sigurnosti i Plana sigurnosti	4
2. Odgovornost za razvoj, implementaciju i praćenje provedbe Plana sigurnosti	5
3. Ciljevi sigurnosti	5
4. Zadaci koji proizlaze iz Europskog plana za sigurnost zračnog prometa – MST	7
MST.0002 - Promocija SMS	8
MST.0003 - Redoviti dijalog sa nacionalnim operatorima zrakoplova o programima praćenja podataka o letu (FDM) ..	9
MST.0015 - Radionice o sigurnosti s operatorima helikoptera	9
MST.0019 - Bolje razumijevanje upravljačke strukture operatora	10
MST.0024 - Civilno-vojna suradnja „DUE REGARD“ za sigurnost civilnog zračnog prometa	11
MST.0025 - Poboljšanja u distribuciji informacija o sigurnosti	12
MST.0026 - Učinkovitost nadzora sustava upravljanja sigurnošću (SMS)	13
MST.0027 -Promocija kulture sigurnosti i kulture pravičnosti u domeni generalne avijacije	14
MST.0028 - Održavanje Plana sigurnosti u zračnom prometu	15
MST.0029 / 0030 / 0031- Implementacija SESAR rješenja.....	16
MST.0032 - Sposobnosti nadzora / područja većeg fokusa: dostupnost odgovarajućeg osoblja, kooperativni nadzor i	
MST.0033 - Zahtjevi vezani za jezičnu sposobnost (Language proficiency)	17
MST.0034 - Sposobnost nadzora / područja većeg fokusa: sheme ograničenja letačke dužnosti i odredaba o odmoru	18
MST.0035 - Sposobnost nadzor / područja većeg fokusa : slučajevi prijave u Part 147 organizacijama.....	18
MST.0036 - PPL/LAPL ciljevi osposobljavanja u dijelu " Meteorološke informacije" (Meteorological Information)	
MST.0037 - Ojačati zajedničko razumijevanje i nadzor ljudskih čimbenika - Human Factors.....	20
MST.0038 - Kompleksnost zračnog prostora i prometno zagušenje	21
MST.0040 - Izvješćivanje o sigurnosti (safety) i zaštiti (security).....	22
MST.0041- Harmonizacija postupaka, procedura i dokumenata vezanih uz komercijalne operacija helikoptera.....	22
MST.0042 - Procjena kulture sigurnosti operatora zrakoplova	23
MST.0043 – Podizanje kvalitete podataka u izvješćima o događajima.....	23
5. Nacionalni rizici -OPERATIVNI RIZICI	24
UAS - Integracija sustava bespilotnih zrakoplova.....	24
LAS - Ometanje rada posade laserom.....	25
BS/WILD - Sudari zrakoplova s pticama / divljači	26
GEN-AO - Operacije zrakoplova s nekontroliranih aerodroma.....	26

GEN-PJ - Rizik vezan uz aktivnosti parajedrilica	27
6. Nacionalni rizici - SUSTAVNI RIZICI	28
REG - Složenost regulatornog okvira	28
ERP - Nepostojanje nacionalnog plana hitnih mjera u slučaju nesreće zrakoplova	28
CYBER - Implementacija zahtjeva vezanih uz kibernetičku sigurnost u civilnom zračnom prometu (Cyber security) ...	29
USOAP - Podizanje razine efektivne implementacije u sklopu ICAO USOAP.....	30
UNRULY- Putnici neprihvatljiv ponašanja (Unruly / Disruptive Passengers)	31
7. Globalni rizici sigurnosti	32
CFIT - Rizik od kontroliranog leta u prepreku/teren (Controlled flight into terrain (CFIT) risk).....	32
LOC-I - Rizik od gubitka kontrole u letu (Loss of control in flight risk)	33
MAC - Rizik od sudara zrakoplova u zraku (Mid-air collisions risk).....	34
RE - rizik od izlijetanja sa staze (Runway Excursion risk).....	35
RI - Rizik od neodobrenog ulaska (upada) na stazu (Runway incursion (RI) risk).....	36
RAMP - Događaji povezani s operacijama na zemlji	37
8. POKAZATELJI PERFORMANSE SIGURNOSTI	38
9. POKAZATELJI I CILJEVI PERFORMANSE SIGURNOSTI KOJI PROIZLAZE IZ LSSIP-A	43

Skrćenice

ADREP	Accident/Incident Data Report (Sustav izvješćivanja u slučaju nezgode ili nesreće);
AIN	Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu
ANSP	Air Navigation Service Provider (Pružatelj usluga u zračnoj plovidbi);
ANS	Air Navigation Services (Usluge u zračnoj plovidbi);
ATM	Air Traffic Management (Upravljanje zračnim prometom);
CFIT	Controlled flight into terrain (Rizik od kontroliranog leta u prepreku/teren);
EASA	European Union Aviation Safety Agency (Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa);
EASP	European Aviation Safety Programme (Europski program za sigurnost zračnog prometa);
ECCAIRS	European Co-ordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems;
ERCS	European risk classification scheme (Europski sustav klasifikacije rizika);
EU	European Union (Europska unija);
EUROCONTROL	European Organisation for the Safety of Air Navigation (Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe);
GASP	Global Aviation Safety Plan (Globalni plan zrakoplovne sigurnosti);
GM	Guidance Material (Smjernice);
HACZ	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo;
HF	Human Factors (Ljudski čimbenici);
ICAO	International Civil Aviation Organisation (Organizacija međunarodnog civilnog zrakoplovstva);
LAPL	Light Aircraft Pilot Licence (Dozvola pilota lakog zrakoplova);
LOC-I	Loss of Control In-flight (Rizik od gubitka kontrole u letu);
MAC	Mid-Air Collision (Rizik od sudara zrakoplova u zraku);
MORH	Ministarstvo obrane Republike Hrvatske;
RAMP	Inspekcijski pregled zrakoplova na stajanci;
RASG	Regional Aviation Safety Group (regionalna grupa za sigurnost u zračnom prometu);
RI	Runway Incursion (Rizik od neodobrenog ulaska (upada) na stazu);
RE	Runway Excursion (Rizik od izlijetanja sa staze);
SES	Single European Sky (Jedinstveno europsko nebo);
SESAR	Single European Sky ATM Research;
SMS	Safety Management System (Sustav upravljanja sigurnošću);
SSP	State Safety Programme (Nacionalni program sigurnosti u zračnom prometu);
STCA	Short Term Conflict Alert
TCAS/ACAS	Traffic Alert and Collision Avoidance System (sustava za izbjegavanje sudara koji se nalazi u zrakoplovu);
UAS	Unmanned Aircraft System (Sustav bespilotnog zrakoplova);
UPRT	Upset Prevention and Recovery Training (Osposobljavanje za sprječavanje nepravilnog položaja i vađenje iz njega);
USOAP	Universal Safety Oversight Audit Programme (Jedinstveni program nadzora sigurnosti).

0. Plan sigurnosti u zračnom prometu – revizija 2024

Plan sigurnosti u zračnom prometu 2023-2025 (u daljnjem tekstu: Plan sigurnosti) predstavlja strateški dokument u kojem se definiraju planovi i aktivnosti za ublažavanje ključnih područja rizika i povećanje sigurnosti civilnog zračnog prometa u svim domenama sustava civilnog zrakoplovstva. Planom sigurnosti definiraju se aktivnosti za razdoblje od 3 godine.

Revizija ovoga dokumenta daje informacije o statusu planiranih aktivnosti, te osigurava usklađenost s Europskim planom za sigurnost zračnog prometa (EPAS), izdanje 2024.

Ova revizija uključuje sljedeće izmjene:

- Aktivnosti vezane uz MST.0029 i MST.0030 se više ne prate Planom sigurnosti zbog uklanjanja povezanog MST zadatka iz EPAS, izdanje 2024. Spomenuti MST (*Member State Task*) zadaci su prvotno definirani radi usklađivanja s ATM Master planom (MP). S obzirom na mogućnost preklapanja ovih aktivnosti s obvezama iz novog ATM MP izdanja, te uvođenja dvostruke obveze izvješćivanja kroz LSSIP i EASA SIS, ovi su se MST zadaci brisali iz zadnje revizije EPAS-a.
- Revizija MST.0024 - Civilno-vojna suradnja i aktivnosti vezane uz osiguravanje „DUE REGARD“ za sigurnost civilnog zračnog prometa i Nacionalnog rizika ERP - Nepostojanje nacionalnog plana hitnih mjera u slučaju nesreće zrakoplova
- Novi zadatak MST.0043 – Podizanje kvalitete podataka u izvješćima o događajima
- Aktivnosti vezane uz analizu GAPPRI (*Global Action Plan for the Prevention of Runway Incursions*) 2024 preporuka uključene u Rizik od neodobrenog ulaska (upada) na stazu.
- Prepoznat je novi nacionalni rizik vezan uz Putnike neprihvatljivog ponašanja
- Uz praćenje kontinuiranih aktivnosti, potvrđeno izvršenje 32 aktivnosti, 5 aktivnosti je u tijeku, a za 17 aktivnosti koje kasne u provedbi definirani novi rokovi

Republika Hrvatska je predana stalnom unaprjeđenju sigurnosti u zračnom prometu. Svrha Plana sigurnosti je kontinuirano raditi na smanjenju rizika od nesreća i ozbiljnih nezgoda, kroz razvoj i provedbu nacionalne strategije sigurnosti u zrakoplovstvu. Plan sigurnosti promiče učinkovitu uspostavu i provedbu sustava nadzora sigurnosti, pristup upravljanja sigurnosti zasnovan na rizicima, kao i koordiniran pristup suradnji između država, regija i industrije.

1. Veza između Nacionalnog programa sigurnosti i Plana sigurnosti

Nacionalni program sigurnosti u zračnom prometu (u daljnjem tekstu: Nacionalni program sigurnosti) donosi Vlada Republike Hrvatske, u cilju postizanja prihvatljive razine sigurnosti u Republici Hrvatskoj. Nacionalni program sigurnosti je integrirani set regulative, definiranih nadležnosti i aktivnosti koji država poduzima u cilju podizanja razine sigurnosti u zračnom prometu.

Nacionalni program sigurnosti omogućuje državi upravljanje zrakoplovnim aktivnostima na koherentan i proaktivan način, mjerenje performansi sigurnosti nacionalnog sustava civilnog zrakoplovstva, praćenje provedbe inicijativa za podizanje sigurnosti i kontrolu identificiranih opasnosti i nedostataka. Putem učinkovitog sustava upravljanja opisanog u Nacionalnom programu sigurnosti, država identificira i ublažava prisutne rizike koji su prepoznati u Planu sigurnosti na nacionalnoj razini.

Plan sigurnosti komplementaran je Nacionalnom programu sigurnosti. Na temelju procjene relevantnih informacija o sigurnosti država, te uz savjetovanje s relevantnim dionicima, u Planu sigurnosti država definira glavne sigurnosne rizike koji utječu na nacionalni sustav sigurnosti civilnog zrakoplovstva te utvrđuje potrebne mjere za ublažavanje tih rizika. Aktivnosti su u najvećoj mjeri usmjerene na nadzor i promicanje sigurnosti, pokretanju inicijativa za podizanje razine sigurnosti zračnog prometa, te aktivnosti za postizanje sigurnosnih ciljeva definiranih Nacionalnim programom sigurnosti.

2. Odgovornost za razvoj, implementaciju i praćenje provedbe Plana sigurnosti

Povjerenstvo za upravljanje sigurnošću u zračnom prometu (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) osnovano je Odlukom Vlade Republike Hrvatske sa svrhom strateškog upravljanja sigurnošću zračnog prometa na teritoriju i u zračnom prostoru Republike Hrvatske sukladno nacionalnim i međunarodnim zahtjevima i standardima.

Izjavu o politici sigurnosti u zračnom prometu potpisuje predsjednik Povjerenstva.

Upravljanje sigurnošću zračnog prometa u Republici Hrvatskoj na strateškoj razini provodi Povjerenstvo, a na operativnoj razini sva tijela uključena u funkcioniranje sustava upravljanja rizicima i osiguranja sigurnosti, kako je definirano u Nacionalnom programu sigurnosti.

Stručne i administrativne poslove za Povjerenstvo obavlja Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Agencija).

Inicijalni nacrt Plana sigurnosti izrađuje Agencija, te ga dostavlja Povjerenstvu na daljnu dopunu i usvajanje. Svaki član Povjerenstva predlaže aktivnosti koje tijelo koje predstavlja planira provesti u sklopu provedbe Plana sigurnosti.

Unutar Agencije je Odlukom direktora Agencije uspostavljena SSP radna grupa sastavljena od stručnjaka iz različitih domena zrakoplovstva koja radi na pripremi prijedloga izmjena i dopuna Plana sigurnosti te aktivno radi na osiguranju provedbe i praćenju implementacije aktivnosti Plana sigurnosti u nadležnosti Agencije.

Upravljanje sigurnošću uključuje proces za identifikaciju opasnosti, analizu događaja i procjenu sigurnosnih pitanja, procjenu rizika te definiranje aktivnosti i mjera za upravljanje istima. Plan sigurnosti je rezultat tj. dokumentiran ishod ovog procesa.

Plan sigurnosti odlukom donosi Povjerenstvo, a isti se objavljuje na mrežnim stranicama Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Agencije.

Plan sigurnosti navodi glavne rizike sigurnosti koji utječu na nacionalni sustav sigurnosti civilnog zrakoplovstva te utvrđuje potrebne mjere za ublažavanje tih rizika.

U Planu sigurnosti se, uzimajući u obzir postavljene ciljeve, prepoznate rizike, te obveze i zadatke koje proizlaze iz Globalnog plana zrakoplovne sigurnosti (GASP) i Europskog plan za sigurnost zračnog prometa (EASP), određuje razina performanse sigurnosti koju treba ostvariti na nacionalnoj razini. Nadležna tijela i pružatelji usluga dužni su planirati i provoditi svoje aktivnosti kako bi se postigla (ili premašila) ciljana razina performanse sigurnosti.

Plan sigurnosti obvezuje sve identificirane aktere za provedbu mjera u rokovima definiranim u ovom dokumentu.

Funkcija upravljanja sigurnošću uključuje i proces Kontinuiranog praćenja provedbe Plana sigurnosti, ostvarenja planiranih ciljeva i performanse sigurnosti, kao i procjenu učinkovitosti mjera za upravljanje rizicima. Povjerenstvo Kontinuirano prati provedbu dogovorenih mjera iz Plana sigurnosti i o tome izvješćuje Vladu Republike Hrvatske najmanje jedanput godišnje.

3. Ciljevi sigurnosti

Pokazatelji performanse sigurnosti (*Safety Performance Indicator – SPI*) su parametri temeljeni na podacima koji se koriste za praćenje i procjenu performanse sigurnosti.

Globalni ciljevi i performanse sigurnosti, kao i aktivnosti za osiguranje i postizanje tih ciljeva opisani su u ICAO Globalnom planu zrakoplovne sigurnosti (GASP).

Na europskoj su razini ciljevi GASP-a ugrađeni u europski program i plan zrakoplovne sigurnosti. U Europskom planu za sigurnost zračnog prometa (EPAS) utvrđene su razine performanse sigurnosti za Europsku uniju s obzirom na različite kategorije aktivnosti u zrakoplovstvu, a koje Komisija, EASA i države članice zajedničkim naporima nastoje postići.

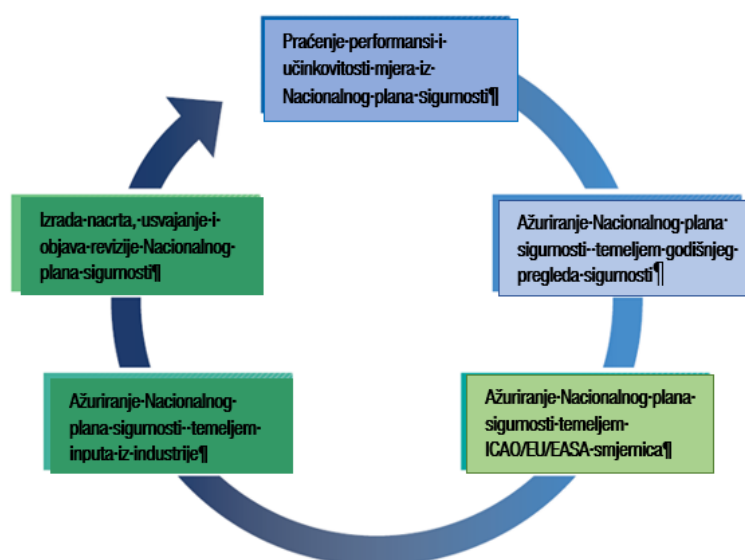
Glavni cilj EPAS-a je daljnje poboljšanje zrakoplovne sigurnosti i zaštite okoliša u cijeloj Europi, osiguravanje jednakih tržišnih uvjeta (*level-playing field*), kao i promicanje učinkovitosti i proporcionalnosti regulatornih procesa. Unutar svakog EPAS poglavlja mjere su grupirane prema vlasnicima aktivnosti koji su ih dužni provesti. Aktivnosti koje su dodijeljene zemljama članicama imaju oznaku MST (*Member State Task*).

Na nacionalnoj razini Povjerenstvo donosi Plan sigurnosti u kojem se, između ostalog, opisuju nacionalni ciljevi sigurnosti i mjere koje država članica namjerava poduzeti u svrhu postizanja planiranih ciljeva sigurnosti radi ublažavanja utvrđenih regionalnih i nacionalnih sigurnosnih rizika.

Države članice izvješćuju EASA-u o rizicima i radnjama utvrđenim u EPAS-u za koje su procijenile da nisu relevantne za njihov nacionalni sustav.

Plan sigurnosti utvrđuje potrebne mjere za ublažavanje prepoznatih rizika koje će se provoditi u razdoblju od 3 godine. Ukoliko se za to ukaže potreba, plan će se dopunjavati i revidirati na godišnjoj razini.

Za relevantne sigurnosne ciljeve država kroz Plan sigurnosti definira odgovarajuće mjere i indikatore.

Strateški ciljevi koji proizlaze iz Nacionalnog programa sigurnosti:

- osigurati djelotvoran pravni okvir;
- osigurati učinkovitu koordinaciju državnih tijela uključenih u funkcioniranje sustava upravljanja rizicima i osiguranja sigurnosti;
- podržati učinkovitu provedbu i odgovarajuću interakciju Nacionalnog programa sigurnosti i Plana sigurnosti sa Sustavom upravlja sigurnošću (Safety Management System – SMS) pružatelja usluga;
- osigurati praćenje i mjerenje performansi sigurnosti zrakoplovstva na nacionalnoj razini, i
- održavati i kontinuirano poboljšavati ukupnu razinu performanse sigurnosti zračnog prometa države, su prepoznati kroz aktivnosti definirane u Planu sigurnosti.

Planom sigurnosti razrađuju se mjere i ciljevi sigurnosti koji se odnose na identificirana sigurnosna pitanja, ključne rizike i rizike u nastajanju, za koje su aktivnosti i mjere prepoznate kroz:

- provedbu relevantnih stavki EPAS-a u nadležnosti zemalja članica (MST);
- praćenje operativnih rizika sigurnosti koji proizlaze iz GASP;
- identifikaciju i provedbu aktivnosti vezanih uz nacionalne ciljeve sigurnosti. Na temelju procjene relevantnih sigurnosnih informacija prikupljeni iz različitih izvora (izvješćivanje, analize, nadzori...) u planu su identificirani glavni sigurnosni rizici koji utječu ili bi mogli utjecati na nacionalni sustav sigurnosti civilnog zrakoplovstva te su identificirane potrebne aktivnosti za ublažavanje tih rizika;
- provedbu sheme performansi ATM-a.

4. Zadaci koji proizlaze iz Europskog plana za sigurnost zračnog prometa – MST

MST.0001 - Kontinuirano raditi na implementaciji i unaprjeđenju Nacionalnog programa sigurnosti

Vlada Republike Hrvatske je 2013. godine na prijedlog Povjerenstva za upravljanje sigurnošću zračnog prometa donijela prvi Nacionalni program sigurnosti. Od tada Povjerenstvo za upravljanje sigurnošću u zračnom prometu i uključena tijela Kontinuirano rade na usavršavanju i provedbi Nacionalnog programa sigurnosti. Nacionalni program sigurnosti u zračnom prometu je razvijen je u skladu sa standardima Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) i zahtjevima Uredbe (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća. Trenutno je na snazi Nacionalni program sigurnosti u zračnom prometu donesen Odlukom Vlade Republike Hrvatske 24. studenoga 2022. (Narodne novine 138/2022).

Nacionalni program sigurnosti Republike Hrvatske utvrđuje područja suradnje i odgovornosti oko nadzora i civilnog i vojnog zrakoplovstva u Republici Hrvatskoj.

Nadležna tijela uspostavila su procedure i mehanizme za neovisno prikupljanje, procjenu, obradu, analizu i pohranu podataka o događajima o kojima je izviješteno prema Uredbi 376/2014.

Dobra suradnja između pružatelja usluga i nadležnih tijela je neophodna za uspostavu efektivnog sustava upravljanja rizicima i definiranje odgovarajućih pokazatelja performanse sigurnosti.

Agencija predstavlja stručnu i operativnu organizaciju koja prati, provodi i nadzire međunarodne standarde u području sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa. Uspostavljeni sustav upravljanja Agencije osigurava učinkovitu provedbu zahtjeva koji se odnose na nadležno tijelo (*Authority Requirements*). Agencija planiranje nadzora temelji ne samo na zahtjevima primjenjivih propisa za područje/predmet nadzora već i na procjeni rizika (*risk based oversight*) za svaku pojedinu organizaciju.

Agencija aktivno sudjeluje u radu EASA radne grupe za područje sustava upravljanja sigurnošću (SM TeB) koja je dio savjetodavne strukture EASA-e i koja se bavi rješavanjem pitanja provedbe SSP-a i EPAS-a, kao i u radu Mreže analitičara EASA-e (*Network of analysts – NoA*), te Kontinuirano putem ECCAIRS razmjenjuje informacije o sigurnosti s EASA-om i ostalim državama članicama.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Redovito održavanje sastanaka Povjerenstva kako bi se osigurala učinkovita koordinacija svih tijela uključenih u sustav upravljanja sigurnošću	Povjerenstvo	Kontinuirano	Zapisnici sa sastanka	Kontinuirano
2.	Kontinuirano unaprjeđivati kompetencije zrakoplovnih inspektora u domeni RBO/PBO	HACZ	2023/2024	Zapisi s osposobljavanja	Izvršeno
3.	Promocija „kulture pravičnosti“ i preispitivanje internih pravila „kulture pravičnosti“ u nadziranim organizacijama	HACZ	2023/2024	Izvešće	U tijeku
4.	Osigurati redovito preispitivanje i ažuriranje Nacionalnog programa sigurnosti	Povjerenstvo	Kontinuirano	Revizija nacionalnog programa	Kontinuirano
5.	Implementirati ERCS u SMS sustav Agencije	HACZ AIN	2023	Revidirani postupci	Izvršeno
6.	Objaviti godišnju analizu sigurnosti	HACZ AIN	godišnje	Analiza	Izvršeno

MST.0002 - Promocija SMS

Komunikacija sa zrakoplovnom zajednicom/zrakoplovnim subjektima je jedan od strateških ciljeva Agencije.

Agencija Kontinuirano promovira i podržava pozitivnu kulturu sigurnosti u cijeloj zrakoplovnoj industriji putem aktivnosti promocije sigurnosti i primjene kulture pravičnosti.

Sudjelovanjima na međunarodnim sastancima i radionicama Agencija aktivno prati teme vezane uz prevenciju pojedinih rizika, poduzima odgovarajuće mjere, te radi na unaprjeđenju kulture sigurnosti kroz kontinuiranu distribuciju relevantnih informacija prema zrakoplovnoj industriji.

Agencija sudjeluje u radu Mreže za promociju sigurnosti (SPN) kao dobrovoljnog partnerstva između EASA-e, država članica i zrakoplovnih organizacija.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Donijeti Program promocije sigurnosti i unaprjeđenja zrakoplovne kulture	HACZ	godišnje	Program promocije	Izvršeno
2.	Promovirati i podržavati pozitivnu kulturu sigurnosti u cijeloj zrakoplovnoj industriji putem aktivnosti promocije sigurnosti (veza SPT.0057)	HACZ	Kontinuirano	Materijali na mrežnim stranicama Agencije	Kontinuirano
3.	Organizirati i sudjelovati u događajima vezanim uz tematiku sigurnosti, kampanjama i radionicama/virtualnim radionicama i raspravljati o najvažnijim sigurnosnim temama i rizicima	HACZ	Kontinuirano	Radionice	Kontinuirano
4.	Uključiti materijal za promociju sigurnosti izrađenog od strane EASA-e i SMICG-a u SMS obuku.(veza SPT.0057)	HACZ	Kontinuirano	Program osposobljavanja	Kontinuirano

MST.0003 - Redoviti dijalog sa nacionalnim operatorima zrakoplova o programima praćenja podataka o letu (FDM)

Program praćenja podataka o letu (*Flight Data Monitoring - FDM*) je proaktivna upotreba digitalnih podataka o letu u svakodnevnim operacijama radi povećanja zrakoplovne sigurnosti. Agencija kao nadležna zrakoplovna vlast provodi nadzor učinkovitosti FDM programa nacionalnih operatora na koje se obveza uspostave FDM odnosi. Informacije dobivene iz podataka FDM pomažu Agenciji u boljoj procjeni sigurnosnih pitanja od nacionalnog značaja. Osim ove funkcije, uloga je Agencije u promicanju koristi FDM-a.

FDM Forum europskih operatora (EOFDM) je dobrovoljno partnerstvo između europskih operatora i Agencije za sigurnost zračnog prometa Europske unije (EASA) oformljeno s ciljem pružanja podrške operatorima zrakoplova u implementaciji programa praćenja podataka o letu (FDM) i izvlačenju maksimalnih benefita za SMS sustav iz FDM programa.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Organizirati sastanak s predstavnicima nacionalnih operatora uključenih u FDM program kao podrška u korištenju FDM sustava	HACZ	2023	Zapisnik sa sastanka	Planirano za Q2 2025
2.	Promovirati dobru praksu FDM-a (EOFDM) na internet stranicama	HACZ	2024	Distribucija informacija	Izvršeno
3.	Poticati operatore zrakoplova da u svoje FDM programe uključe ulazne podatke iz EOFDM dokumentacije relevantne za prevenciju izlijetanja s USS-e (RE), sudara u zraku (MAC), gubitka kontrole u zraku (LOC-I), kontroliranih leta u teren (CFIT)	HACZ Operatori (CAT)	Kontinuirano	FDM programi, Rezultati nadzora	Kontinuirano

MST.0015 - Radionice o sigurnosti s operatorima helikoptera

S obzirom na to da u Republici Hrvatskoj nema operatora helikoptera kojima je Agencija odobrila helikopterske operacije s vitlom, aktivnosti za podizanje sigurnosti u ovoj domeni trenutno su usmjerene na praćenje i distribuciju relevantnih informacija, prvenstveno prema inozemnim operatorima helikoptera.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Praćenje i promocija ESPN-R materijala za HHO	HACZ	2023	Materijali na mrežnim stranicama Agencije	Izvršeno

MST.0019 - Bolje razumijevanje upravljačke strukture operatora

Agencija, kao nadležna zrakoplovna vlast u okviru poslova certifikacije i nadzora zrakoplovnih subjekata, između ostalog procjenjuje i nadzire sustav upravljanja organizacija u svim domenama. Učestalost i obuhvat nadzora ovisi o performansama nadziranog subjekta, profilu rizika organizacije i propisanim zahtjevima.

Inspektori Agencije koji provode nadzor sustava upravljanja imaju zahtijevane kompetencije i potrebna osposobljavanja za kvalitetno i stručno obavljanje ovih zadataka.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Unaprjeđivati kompetencije inspektora u domeni nadzora sustava upravljanja (MST.0032) i razumijevanja upravljačke strukture operatora (outsourcing, utjecaj financijskih dionika, upravljački management koji nije vezan uz certifikat itd.)	HACZ	2023/2024	Interne radionice	Izvršeno
2.	Evaluacija i promocija primjenjivih EASA smjernica „ <i>Practical Guide: Management of hazards related to new business models of commercial air transport operators</i> “	HACZ	2023/2024	Distribucija informacija	Planirano za Q2 2025
3.	Kontinuirano pratiti i implementirati ICAO/EASA smjernice i dobru praksu	HACZ	Kontinuirano	Distribucija informacija	Kontinuirano
4.	Obveza operatora da, kada je to primjenjivo, evaluira utjecaj novih poslovnih modela i sve prijetnje povezane s njima kroz svoj sustav upravljanja sigurnošću i uspostavljeni postupak upravljanja promjenama	HACZ Operatori zrakoplova (CAT)	Kontinuirano	Procjene rizika vezane uz nove poslovne modele	Kontinuirano
5.	U definiranju profila rizika kompleksnih organizacija AOC (CAT) uzeti u obzir strukturu upravljanja operatora, ugovorne usluge, utjecaj vanjskih financijskih dionika i kontrolnog upravljačkog mehanizma	HACZ	Kontinuirano	Alati za izradu profila rizika kompleksnih operatora zrakoplova (CAT)	Kontinuirano

MST.0024 - Civilno-vojna suradnja „DUE REGARD“ za sigurnost civilnog zračnog prometa

Civilno-vojni Odbor je osnovan temeljem Sporazuma o suradnji kojega su 2013. potpisali Ministarstvo obrane (MORH) i Agencija.

Svrha rada Odbora je koordinacija postupaka i aktivnosti za provedbu sporazuma s ciljem rješavanja otvorenih pitanja civilno-vojnog karaktera u dijelovima koji se tiču usluga koje vojni subjekti pružaju u civilnom zrakoplovstvu, te usluga koje civilni subjekti pružaju Ministarstvu obrane u svrhu udovoljavanja pravnom okviru zajedničkog europskog neba, te u svrhu osiguranja najvišeg mogućeg stupnja sigurnosti zračnog prometa u Republici Hrvatskoj.

Aktivnosti hrvatskih vojnih zrakoplova se provode u izdvojenom zračnom prostoru, te time oni ne lete prema „due regard“ načelima.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Unaprijediti suradnju i razmjenu informacija između MORH-a i Agencije putem održavanja redovitih sastanaka civilno-vojnog odbora	HACZ MORH	Kontinuirano	Zapisnici sa sastanka	Kontinuirano
2.	Poboljšati međusobnu razmjenu informacija o sigurnosti kroz definiranje zajedničkog postupka izvješćivanja o događajima koji uključuje civilne i vojne zrakoplove	Civilno-vojni odbor	2023/2025	Postupak	Izvršeno
3.	Organizirati tematske SAG sastanke s ciljem provođenja zajedničke analize događaja koji uključuju civilne i vojne zrakoplove	HACZ MORH Civilno-vojni odbor	2023/2025	Radionice Zapisnici	U tijeku
4.	Evaluacija dokumenta ICAO <i>Manual on Civil-Military Cooperation in Air Traffic Management</i> (Doc 10088)	HACZ MORH Civilno-vojni odbor	2023/2025	Analiza	U tijeku
NOVO 5	Smjernice za pilote kako se ponašati u uvjetima letenja prema „due regard“ načelima	HACZ MORH Civilno-vojni odbor	2025	Smjernice	

MST.0025 - Poboljšanja u distribuciji informacija o sigurnosti

Promocija sigurnosti jedan je od četiri osnovna temelja sustava upravljanja sigurnošću i jedan od strateških odrednica Agencije. Kroz razmjenu sigurnosnih informacija i promociju pozitivnih primjera iz prakse kod svih učesnika u civilnom zrakoplovstvu podiže se sveukupna razina svijesti o sigurnosti i stvara pozitivna kultura sigurnosti.

Program promocije sigurnosti i unaprjeđenja zrakoplovne kulture Agencije definira okvir pomoću kojeg se provode aktivnosti vezane uz promociju sigurnosti.

Za uspješno provođenje aktivnosti promocije sigurnosti od presudne je važnosti uspostaviti učinkovite komunikacijske kanale prema svim uključenim dionicima.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Poboljšati distribuciju poruka povezanih sa sigurnošću u zrakoplovnoj industriji s naglaskom na zajednicu generalne avijacije, a posebno prije i nakon svake sezone (veza SPT.0125)	HACZ	Kontinuirano	Objava materijala za promociju sigurnosti	Kontinuirano
2.	Organizirati i sudjelovati u događajima na tematiku sigurnosti generalne avijacije (događaji na temu sigurnosti, radionice/virtualne radionice, dani otvorenih vrata, itd.) (veza SPT.0125)	HACZ	Kontinuirano	Radionice, kampanje	Kontinuirano
NOVO 3	Podizanje znanja pilota generalne avijacije u području zrakoplovne frazeologije	HACZ	2025	Smjernice, Radionice	

MST.0026 - Učinkovitost nadzora sustava upravljanja sigurnošću (SMS)

Agencija je implementirala i održava sveobuhvatan sustav nadzora sigurnosti u skladu s definiranim zahtjevima. Nadzor sigurnosti zrakoplovnih subjekata je jedan od temeljnih procesa koji se provodi u cilju provjere i osiguravanja Kontinuiranog udovoljavanja zahtjevima za obavljanje zračnog prijevoza i drugih djelatnosti u zračnom prometu od strane zrakoplovnih subjekata. Ovaj program nadzora sigurnosti sastoji se od niza audita i inspekcija koje provode zrakoplovni inspektori.

U sklopu svog Kontinuiranog nadzora, Agencija između ostalog mora utvrditi učinkovitost sustava upravljanja sigurnošću zrakoplovnog subjekta. Uspostavljene procedure, liste provjere i alati pomažu inspektorima u provedbi ovih aktivnosti.

Agencija je kao nadležno tijelo za sigurnost i zaštitu civilnog zračnog prometa predmet nadzora međunarodnih organizacija i institucija kao što su Europska komisija, EASA i ICAO.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	U sklopu nadzora organizirati radionice za organizacije za održavanje zrakoplova i vođenje kontinuirane plovidbenosti na temu uvođenja zahtjeva SMS-a	HACZ	2022/2023	Radionice	Izvršeno
2.	Unaprijediti metodologiju za procjenu efektivnosti SMS - promovirati korištenje EASA <i>Assesment Tool</i> za procjenu i mjerenje učinkovitosti sustava upravljanja sigurnošću odobrenih organizacija u svim domenama	HACZ	2023/2024	Izvešće prema EASA-i o statusu korištenja alata. Povratna informacija o učinkovitosti SMS	Izvršeno
3.	Pratiti ključne rizike identificirane u Planu sigurnosti, uključujući RI, RE, LOC-I, MAC, CFIT kroz nadzor nad SMS-om	HACZ	Kontinuirano	Izvešća o sigurnosti	Kontinuirano
NOVO 4	Izrada smjernica za industriju vezano uz utvrđivanje opasnosti i procjenu rizika i njihova promocija (radionice, objava na web stranicama Agencije)	HACZ	2025	Radionice Objava materijala na web stranicama	

MST.0027 -Promocija kulture sigurnosti i kulture pravičnosti u domeni generalne avijacijeNacionalni indikator- GEN

Promocija sigurnosti jedan je od četiri osnovna temelja sustava upravljanja sigurnošću i jedan od strateških odrednica Agencije. Kroz razmjenu sigurnosnih informacija i promociju pozitivnih primjera iz prakse kod svih učesnika u civilnom zrakoplovstvu, a posebice u domeni generalne avijacije, podiže se sveukupna razina svijesti o sigurnosti i stvara pozitivna kultura sigurnosti.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Promovirati i poboljšavati kulturu sigurnosti u zajednici generalne avijacije kroz objavu smjernica vezanih za sustav izvješćivanja i kulturu pravičnosti	HACZ	2023	Smjernice	izvršeno
2.	Promovirati i poticati izvješćivanje o sigurnosti i analize o sigurnosti u zajednici generalnog zrakoplovstva (MOR shema kao dio kulture pravičnosti)	HACZ	2023/2025	Smjernice	U tijeku
3.	Unaprijediti suradnju i razmjenu informacija sa zajednicom generalne avijacije kroz organizaciju radionica i događaja na temu sigurnosti generalnog zrakoplovstva	HACZ	2023/2025	Radionice	U tijeku
4.	Unaprijediti suradnju i razmjenu informacija s predstavnicima pravosudnih tijela kako bi se osiguralo bolje razumijevanje načela kulture pravičnosti i važnosti zaštite informacija u civilnom zrakoplovstvu	HACZ DORH Pravosudna akademija	2023/2024	Sporazum Radionice Smjernice	Izvršeno
5.	Pokrenuti suradnju i otvoreni dijalog između menadžera za sigurnost, sudaca, državnih odvjetnika i HACZ-a kako bi se poboljšalo i osiguralo bolje razumijevanje načela kulture pravičnosti i važnosti zaštite informacija u civilnom zrakoplovstvu	HACZ	2023	Okrugli stol	Planirano za Q3 2025

MST.0028 - Održavanje Plana sigurnosti u zračnom prometu

U skladu s ovlastima definiranim u Zakonu o zračnom prometu i Nacionalnom programu sigurnosti Povjerenstvo donosi Plan sigurnosti. U Planu sigurnosti se između ostalog, opisuju nacionalni ciljevi sigurnosti i mjere koje država članica namjerava poduzeti u svrhu kontrole i ublažavanja utvrđenih regionalnih i nacionalnih sigurnosnih rizika. Usvojeni Plan sigurnosti objavljuje se na mrežnim stranicama Agencije i Ministarstva.

Plan sigurnosti navodi glavne sigurnosne rizike koji utječu na nacionalni sustav sigurnosti civilnog zrakoplovstva te utvrđuje potrebne mjere za ublažavanje istih.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Osigurati godišnje preispitivanje i ažuriranje Plana za sigurnost zračnog prometa	Povjerenstvo HACZ	Kontinuirano	Ažurirani Plan sigurnosti	Kontinuirano
2.	Kroz Plan sigurnosti kontrolirati relevantne pan-Europske rizike (<i>top key risk areas</i>), prepoznate u EPAS dokumentu	Povjerenstvo HACZ	Kontinuirano	Ažurirani Plan sigurnosti	Kontinuirano
3.	Kontinuirano pratiti provedbu i učinkovitost dogovorenih aktivnosti	Povjerenstvo HACZ	Kontinuirano	Izvješće Povjerenstva	Kontinuirano

MST.0029 / 0030 / 0031 - Implementacija SESAR rješenja

EUROCONTROL pruža podršku ATM zajednici u planiranju i izvješćivanju o njihovom napretku u provedbi ATM Master Plan-a, koji između ostalog uključuje i ciljeve vezane uz implementaciju SESAR (*Single European Sky ATM Research*) rješenja. SESAR je tehnološki stup Jedinog europskog neba. Cilj mu je poboljšati performanse upravljanja zračnim prometom (ATM) modernizacijom i harmonizacijom ATM sustava kroz definiranje, razvoj, validaciju i implementaciju inovativnih tehnoloških i operativnih ATM rješenja.

Obzirom na obaveze koje proizlaze iz članstva u EUROCONTROL-u, Republika Hrvatska, je, između ostalog, dužna sudjelovati u donošenju i provođenju Europskog plana Jedinog europskog neba (*European Single Sky Implementation Plan - ESSIP*), koji također podrazumijeva izradu Lokalnog plana implementacije Jedinog europskog neba za Republiku Hrvatsku (*Local Single Sky Implementation Plan - LSSIP*). U izradu plana su uključeni Ministarstvo, MORH, Agencija, Agencija za istraživanje, HKZP i MZLZ.

Implementacija SESAR rješenja s ciljem olakšavanja sigurnih IFR operacija (IFR letovi na malim visinama za operacije helikoptera) - IFR rute postoje u Republici Hrvatskoj u donjem zračnom prostoru do FL205. Ne postoje posebne rute za letenje helikoptera i ne postoji plan za stvaranje takvih ruta jer trenutno ne postoji potreba zbog malog obima ovakvih operacija.

Aktivnosti, rokovi i nadležnosti za provedbu primjenjivih SESAR ciljeva definirane su u LSSIP dokumentu, koji se ažurira na godišnjoj razini.

MST.0032 - Sposobnosti nadzora / područja većeg fokusa: dostupnost odgovarajućeg osoblja, kooperativni nadzor i sustav upravljanja u svim sektorima

Agencija, kao nadležna zrakoplovna vlast u okviru poslova certifikacije i nadzora zrakoplovnih subjekata, između ostalog procjenjuje i nadzire sustav upravljanja organizacija u svim domenama. Učestalost i obuhvat nadzora ovisi o performansama nadziranog subjekta, profilu rizika organizacije i propisanim zahtjevima.

Inspektori Agencije koji provode nadzor sustava upravljanja imaju zahtijevane kompetencije i potrebna osposobljavanja za kvalitetno i stručno obavljanje ovih zadataka.

Sukladno članku 62. Uredbe (EU) br. 2018/1139 države članice, Europska komisija i EASA surađuju u okviru jedinstvenog europskog sustava sigurnosti zračnog prometa radi osiguravanja usklađenosti s ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.

Sve aktivnosti organizacija, zrakoplova i osoba certificiranih od strane drugog nadležnog tijela a koje se odvijaju na teritoriju Republike Hrvatske, podliježu inspekcijama od strane Agencije kao lokalne vlasti. Te inspekcije treba obaviti u uskoj suradnji s certifikacijskim vlastima. Aktivnosti kooperativnog nadzora provode se u skladu sa smjernicama opisanim u priručniku sustava upravljanja.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Unaprjeđivati kompetencije inspektora u domeni nadzora sustava upravljanja	HACZ	Kontinuirano	Interne radionice	Kontinuirano

MST.0033 - Zahtjevi vezani za jezičnu sposobnost (*Language proficiency*)

Jezična sposobnost je važan element sigurnosti u zrakoplovstvu zbog čega EASA i ICAO ulažu zajedničke napore u svrhu uspostave jedinstvenih i usklađenih zahtjeva.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Utvrđiti popis organizacija za osposobljavanje pilota (ATO) koje osposobljavanje provode na engleskom jeziku	HACZ	2023	Popis	Izvršeno
2.	Analizirati trenutnu praksu testiranja jezične sposobnosti i status implementacije LPRI-a i o tome informirati EASA-u tijekom standardizacijskih aktivnosti	HACZ	2023/2024	Analiza Dostava informacija	Planirano za Q3 2025
3.	Kontinuirano pratiti i promovirati ICAO/EASA smjernice i dobru praksu	HACZ	Kontinuirano	Smjernice	Kontinuirano

MST.0034 - Sposobnost nadzora / područja većeg fokusa: sheme ograničenja letačke dužnosti i odredaba o odmoru

Agencija u okviru sustava certifikacije i Kontinuiranog nadzora operatora zrakoplova provodi nadzor nad operatorovom shemom ograničenja vremena letačke dužnosti i odredaba o odmoru, kao i nad sustavom s kojim operator upravlja opasnostima i rizicima od umora (SMS/FRM).

Inspektori Agencije koji odobravaju ove sheme i provode predmetne nadzore imaju zahtijevane kompetencije i potrebna osposobljavanja za kvalitetno i stručno obavljanje ovih zadataka.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Kod provedbe nadzora operatora verificirati učinkovitost implementacije uspostavljenih procesa i shema, te adekvatno upravljanje rizicima od umora	HACZ	2024	Rezultati nadzora	Izvršeno
2.	Kontinuirano unaprjeđivati kompetencije zrakoplovnih inspektora u FRMS / IFTSS domeni	HACZ	Kontinuirano	Zapisi sa osposobljavanja	Kontinuirano

MST.0035 - Sposobnost nadzora / područja većeg fokusa : slučajevi prijave u Part 147 organizacijama

U redovni nadzor svake Part 147 organizacije u dvogodišnjem periodu nadzora ubraja se nadzor: sustava kvalitete, teorijskog osposobljavanja u učionici i SDL online, ispita, praktičnog osposobljavanja i procjene.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Po potrebi/dojavi ili sumnji u mogućnost varanja, povećati broj nadzora tijekom provođenja ispita i praktičnih ocjenjivanja u organizacijama iz Part 147	HACZ	2023/2024	Rezultati nadzora	Izvršeno
2.	Poduzimati mjere osiguranja provedbe propisa (<i>Enforcement</i>) prema organizacijama u kojima je utvrđena prijevarena	HACZ	Kontinuirano	Oduzimanje certifikata Prekršajne prijave	Kontinuirano
3.	Voditi evidenciju svih utvrđenih prijevarena i dijeliti informacije o tome s involviranim zrakoplovnim vlastima drugih zemalja članica	HACZ	Kontinuirano	Evidencija	Kontinuirano
4.	Pratiti i distribuirati materijal za promociju sigurnosti (SPT.0106)	HACZ	Kontinuirano	Promotivni materijal	Kontinuirano

MST.0036 - PPL/LAPL ciljevi osposobljavanja u dijelu " Meteorološke informacije" (*Meteorological Information*) PPL/LAPL silabusa

Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu, u Prilogu I, Poddio C (dozvola privatnog pilota (PPL)), odredba FCL.215 i pripadajući AMC1 utvrđuju silabus teorijskog znanja za podnositelje zahtjev za PPL/LAPL, koji između ostalog uključuje i meteorološke informacije.

Obveza je organizacije ATO/DTO osigurati provedbu teorijskog osposobljavanja prema postavljenim standardima, što je predmet Kontinuiranog nadzora kojeg provodi Agencija.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Pripremiti smjernice za PPL/LAPL ciljeve osposobljavanja u dijelu Meteoroloških informacija prema konceptu opisanom u EPAS MST.0036	HACZ	2023/ 2024	Smjernice za industriju	Izvršeno
2.	Organizirati tematsku radionicu / virtualnu radionicu	HACZ	2023 / 2024	Radionice	Izvršeno
3.	Osigurati da ciljevi osposobljavanja, koje organizacije za osposobljavanje pilota primjenjuju za temu meteoroloških informacija u PPL/LAPL nastavnim planovima i programima, reflektiraju koncept opisan u EPAS MST.0036	HACZ ATO/DTO	2023 / 2024	Rezultati nadzora	Izvršeno

MST.0037 - Ojačati zajedničko razumijevanje i nadzor ljudskih čimbenika - *Human Factors*

Kako se nove tehnologije i/ili koncepti rada pojavljuju na tržištu, a složenost sustava se kontinuirano povećava od ključne je važnosti poznavati ograničenja i utjecaj ljudskih čimbenika na sigurnost zračnog prometa u operativnom i organizacijskom kontekstu. Razmatranje ljudskih čimbenika sastavni je dio sustava upravljanja sigurnošću.

U skladu s primjenjivim zahtjevima program osposobljavanja inspektora Agencije uključuje, između ostalog poznavanje načela ljudskih čimbenika (*human factors principles*).

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Kontinuirano pratiti i evaluirati smjernice EASA <i>Human Factor Collaborative Analysis Group</i> (HF CAG), te po potrebi ažurirati interne dokumente i programe osposobljavanja inspektora (SPT.0015)	HACZ	Kontinuirano	Program osposobljavanja	Kontinuirano
NOVO 2	Implementacija EASA smjernica za <i>Human Factor competency framework</i>	HACZ	2025	Nadopunjen program osposobljavanja za inspektore	

MST.0038 - Kompleksnost zračnog prostora i prometno zagušenje

Oblikovanje (ustroj i struktura), klasifikacija, fleksibilna uporaba zračnog prostora te druge funkcije s ciljem maksimalnog korištenja raspoloživoga zračnog prostora provodi se prema odredbama Zakona o zračnom prometu, propisa donesenih na temelju Zakona i EU propisima i međunarodnim ugovorima koji obvezuju Republiku Hrvatsku.

U cilju učinkovitoga strateškog upravljanja zračnim prostorom (razina 1), a radi pripreme prijedloga bitnih za upravljanje zračnim prostorom, Vlada je 2014. godine osnovala Nacionalno povjerenstvo za upravljanje zračnim prostorom koje čine civilni i vojni predstavnici. Povjerenstvo predlaže nacionalnu politiku upravljanja zračnim prostorom i strateške planove za upravljanje zračnim prostorom, uzimajući u obzir zahtjeve nacionalnih i međunarodnih korisnika zračnog prostora, te zahtjeve pružatelja usluga u zračnoj plovidbi.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Evaluirati ograničenja trenutnog dizajna zračnog prostora, posebice na najugroženijim točkama s ciljem provedbe mjera za smanjenje povreda zračnog prostora od strane zrakoplova generalne avijacije	Povjerenstvo za upravljanje zračnim prostorom HACZ HKZP	2023/2024	Prijedlog za poboljšanje	Izvršeno
2.	Analizirati odredbe Uredbe (EU) 2021/664 i razmotriti mogućnosti i prednosti uvođenja U-zračnog prostora. O zaključcima izvijestiti Povjerenstvo za upravljanje zračnim prostorom	HACZ HKZP	2023/2024	Zaključak analize	Izvršeno

MST.0040 - Izvješćivanje o sigurnosti (*safety*) i zaštiti (*security*)

Ne dovodeći u pitanje obveze koje proizlaze iz Uredbe (EU) br. 376/2014, unutar Agencije su uspostavljeni odgovarajući postupci i mehanizmi koordinacije između sustava izvješćivanja o sigurnosti i sustava izvješćivanja o zaštiti u skladu s ICAO Aneksom 17 (Zaštita) i Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa, a u svrhu osiguranja integriranog pristupa upravljanja rizicima.

Ministarstvo unutarnjih poslova nadležno je za reakciju u slučaju nezakonitog ometanja civilnog zračnog prometa, mjere i postupke istraživanja te je vlasnik podataka o utvrđenim činjenicama, koje su u kategoriji klasificiranih podataka.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Uspostaviti koordinaciju s Ministarstvom unutarnjih poslova u cilju usklađivanja postojećeg modela izvješćivanja o nezakonitom ometanju civilnog zračnog prometa i ostalih sigurnosnih događaja sa zahtjevima Uredbe (EU) br. 376/2014	Agencija Ministarstvo unutarnjih poslova	2023	Zajednički postupci	Izvršeno
2.	Upoznavanje industrije, primarno subjekata zaštite o obvezama koje proizlaze iz sustava izvješćivanja	HACZ	Kontinuirano	Radionice	Izvršeno
3.	Izrada i distribucija smjernica za korisnike/obveznike sustava izvješćivanja	HACZ	2023	Smjernice	Izvršeno

MST.0041 - Harmonizacija postupaka, procedura i dokumenata vezanih uz komercijalne operacije helikoptera

S obzirom na to da u Republici Hrvatskoj nema operatora helikoptera kojima je Agencija odobrila komercijalne operacije, aktivnosti Agencije će najvećim dijelom biti usmjerene na praćenje aktivnosti EASA ekspertnih grupa i sastanaka Air OPS TEB.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
NOVO 1	Revizija relevantnih procedura s ciljem harmonizacije i pojednostavljenja procesa	HACZ	2025	Revidirane procedure	

MST.0042 - Procjena kulture sigurnosti operatora zrakoplova

Snažna kultura sigurnosti i izvješćivanja ključan je čimbenik učinkovitog sustava upravljanja. Ovaj zadatak ima za cilj poboljšati sposobnost država članica za procjenu kulture sigurnosti operatora zrakoplova uključenih u CAT operacije i nadopunjuje EPAS akciju RES.0053 „Mapiranje socio-ekonomskog utjecaja na sigurnost zračnog prometa”.

Prema planu aktivnosti EASA će razviti smjernice i praktične alate za mjerenje sigurnosne kulture operatora zrakoplova. Ovo je interaktivna faza u kojoj će se tražiti doprinosi/povratne informacije od zemalja članica i dionika iz industrije.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Aktivna potpora EASA -i u izradi alata za procjenu kulture sigurnosti kod operatora zrakoplova koji izvode letačke operacije komercijalnog zračnog prijevoza (CAT)	HACZ	2024	Alati za procjenu kulture sigurnosti	Izvršeno
2.	Osposobljavanje inspektora u primjeni alata	HACZ	2024	Zapisi o osposobljavanju	Planirano za Q2 2025
3.	Prilagodba relevantnih postupaka za organizaciju i provedbu nadzora s ciljem da se u opseg nadzora uvrsti i procjenjivanje kulture sigurnosti	HACZ	2024	Izmijenjeni postupci za organizaciju i provedbu nadzora	Planirano za Q2 2025

NOVO**MST.0043 – Podizanje kvalitete podataka u izvješćima o događajima**

Za kvalitetnu analizu događaja koji mogu predstavljati rizik za sigurnost zrakoplovstva ključno je imati visokokvalitetne i potpune podatke. Neprecizni podaci mogu dati rezultate koji dovode u zabludu i mogu dovesti do usmjeravanja napora na neprimjereno djelovanje.

Sukladno odredbama Uredbe (EU) 376/2014 prilikom evidentiranja svakog događaja organizacije i nadležna tijela moraju osigurati da evidentirana izvješća o događajima sadrže popunjena barem obavezna podatkovna polja.

Nadležna tijela (AIN i HACZ) su uspostavila postupak administracije podataka o događajima, kontrole kvalitete unesenih podataka, provjeru popunjenosti obavezni polja, te kontrolu de-identifikacije podataka.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Aktivnost	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1	Promocija važnosti osiguravanja kvalitete podataka i popunjenosti obaveznih polja u postupku izvješćivanja o događajima	HACZ	2025/2026	Radionice	

5. Nacionalni rizici -OPERATIVNI RIZICI

UAS - Integracija sustava bespilotnih zrakoplova

Tehnologije bespilotnih zrakoplova omogućuju širok raspon mogućih operacija, za rad u industriji ili za privatnu upotrebu. To je nova grana zrakoplovstva koja se najbrže razvija. Da bi se tijekom operacija bespilotnim zrakoplovima zajamčila sigurnost ljudi na tlu i drugim korisnicima zračnog prostora potrebno je osigurati sigurnu integraciju sustava bespilotnih zrakoplova u zračni prostor. U sam taj proces bilo je potrebno ubrojiti mnoge faktore poput samog dizajna bespilotnih letjelica, njihovih karakteristika i namjena, stupnjeve razvoja tehnologija za nadzor, navigaciju i komunikaciju, te gustoće prometa i same podjele zračnog prostora.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnost

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Rad na digitalnoj vidljivosti mrežnih informacija Agencije u području UAS	HACZ	Kontinuirano	Informacije na mrežnim stranicama	Kontinuirano
2.	Sudjelovanje u osposobljavanjima, konferencijama i radionicama s tematikom UAS operacija	HACZ	Kontinuirano	Radionice	Kontinuirano
3.	Rad na interoperabilnosti AMC portala i Agencijske baze UAS operatora i udaljenih pilota (razmjena informacija, uvid u baze podataka)	HACZ	Kontinuirano	Ažurirani podaci	Kontinuirano
4.	Suradnja s MUP-om za poboljšanje razmjene informacija prikupljenih na terenu, povećanog angažmana policijskih službenika u uočavanju mogućih ilegalnih operacija, informiranje policijskih službenika	HACZ	Kontinuirano	Zajednički postupci	Kontinuirano
5.	Suradnja s HGSS-om u pogledu korištenja uređaja za lociranje dronova i udaljenih pilota	HACZ	Kontinuirano	Sporazum o suradnji	Kontinuirano
NOVO	6 Analiza EASA smjernica "Drone Incident Management at Aerodromes".	HACZ	2025	Preporuke	

LAS - Ometanje rada posade laserom

U proteklom razdoblju zabilježen je porast broja izvješća vezanih uz ometanje posade zrakoplova laserskim osvjetljenjem.

Slijedom navedenog u Planu sigurnosti za rizik vezan uz ometanje rada posade laserskim osvjetljenjem identificirane su aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti i ublažavanja prepoznatih rizika.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Informiranje šire javnosti o rizicima vezanim uz ometanje rada posade zrakoplova laserom	HACZ	Kontinuirano	Priopćenja	Kontinuirano
2.	Praćenje trenda kretanja pokazatelja i po potrebi definiranje mjera neophodnih za ublažavanje rizika	HACZ Involvirani subjekti	Kontinuirano	Izvješća, Plan	Kontinuirano
3.	Poboljšati suradnju između ANSP-a, MUP-a, operatora aerodroma, operatora zrakoplova i Agencije, te unaprijediti i pojasniti postojeće mjere koje treba slijediti u slučaju laserskih smetnji	HACZ MUP	2023	Zajednički postupci	Izvršeno

BS/WILD - Sudari zrakoplova s pticama / divljači

U proteklom razdoblju zabilježen je porast broja izvješća vezanih sudar ili skori sudar zrakoplova s pticama.

Slijedom navedenog u Planu sigurnosti za rizik vezan uz sudar zrakoplova s pticama/divljači identificirane su aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti i ublažavanja prepoznatih rizika.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Praćenje trenda kretanja pokazatelja i po potrebi definiranje mjera neophodnih za ublažavanje rizika sudara zrakoplova s pticama / divljači	HACZ Operatori aerodroma	Kontinuirano	Preporuke	Kontinuirano
2.	Suradnja s nadležnim tijelima državne uprave u cilju donošenja prostornih planova koji će onemogućavati stvaranje uvjeta za formiranje staništa i kretanja ptica u područjima u okolini aerodroma	HACZ	Kontinuirano	Izdavanje posebnih uvjeta na prostorne planove	Kontinuirano
3.	Organizirati radionicu s predstavnicima operatora aerodroma u svrhu osvježavanja znanja o upravljanju rizicima vezanim uz divljač (<i>Wildlife Risk Management</i>) i razmjene najbolje prakse	HACZ	2023	Radionica	Planirano za 2026

GEN-AO - Operacije zrakoplova s nekontroliranih aerodroma

U proteklom razdoblju zabilježen je porast broja izvješća vezanih uz aktivnosti na/sa nekontroliranih aerodroma.

Slijedom navedenog u Planu sigurnosti identificirane su aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti i ublažavanja prepoznatih rizika.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Osigurati implementaciju Naredbe o sigurnosti (ASO) u kojoj su definirani dodatni uvjeti za uporabu aerodroma s odobrenjem, te pratiti provedbu i učinkovitost definiranih mjera	HACZ	2023/2024	ASO Ciljani nadzori	Izvršeno
2.	Revizija Pravilnika o izdavanju svjedodžbe aerodroma i odobrenja za uporabu aerodroma	HACZ MMPI	2023	Izmjena i dopuna Pravilnika	Planirano za Q4 2025
3.	Promocija kulture izvješćivanja s operatorima aerodroma s odobrenjem	HACZ	Kontinuirano	Radionica	Kontinuirano

GEN-PJ - Rizik vezan uz aktivnosti parajedrilica

Prema SSP pokazateljima kategorije događaja Razine I (nesreće i ozbiljne nezgode) u prethodnom razdoblju bilježi se rast broja nesreća i nezgoda u domeni generalne avijacije, a najveći broj je vezan uz letačke operacije parajedrilica.

Iako je zabilježen veliki broj nesreća i ozbiljnih nezgoda u ovoj domeni, stopa izvješćivanja o događajima u domeni generalne avijacije je vrlo niska.

Slijedom navedenog u Planu sigurnosti za rizik vezan uz letačke operacije parajedrilica identificirane su aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti i ublažavanja prepoznatih rizika.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Promocija sigurnosti po pitanju teme korištenja zračnog prostora	HACZ	2023/2024	Plan promotivnih aktivnosti	Izvršeno
2.	Organizacija radionica u cilju podizanja svijesti o sigurnosti sudionika uključenih u aktivnosti parajedriličarstva u RH uključujući i strane posjetitelje	HACZ	Kontinuirano	Radionice	Kontinuirano
3.	Organizirati radne sastanke prije i poslije letačke sezone na kojima će piloti, HKZP i Agencija moći analizirati i raspraviti o uočenim dobrim i lošim pojavama, kao i dinamici rješavanja utvrđenih problema	HACZ	Kontinuirano	Zapisnik s radnog sastanka	Kontinuirano

6. Nacionalni rizici - SUSTAVNI RIZICI

REG - Složenost regulatornog okvira					
Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti					
No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Poticanje zrakoplovne zajednice na sudjelovanje u projektima koji doprinose boljem poznavanju propisa te sudjelovanje u javnim raspravama prilikom donošenja propisa	HACZ	Kontinuirano	Izvešća	Kontinuirano
2.	Aktivno sudjelovanje u radnim grupama za izradu strateških dokumenata i propisa u RH i na razini EU, te međunarodna razmjena korisnih informacija	MMPI HACZ	Kontinuirano	Izvešća	Kontinuirano
3.	Provedba radionica sa zrakoplovnom zajednicom prilikom značajnih izmjena propisa u svim domenama	HACZ AIN HKZP	Kontinuirano	Radionice	Kontinuirano
4.	Unaprjeđenje zakonskog okvira kroz izmjene Zakona i podzakonskih propisa u cilju pojednostavljenja zahtjeva i njihove bolje razumljivosti od strane zrakoplovne zajednice, ali i prilagodbi sadržaja obzirom na izmjene EU propisa i međunarodnih standarda	MMPI AIN	Kontinuirano	Izmjene Zakona i podzakonskih propisa	Kontinuirano

ERP - Nepostojanje nacionalnog plana hitnih mjera u slučaju nesreće zrakoplova					
Način na koji se države članice i zrakoplovne tvrtke nose s nesrećom i njezinim posljedicama od ključne je važnosti. Kako bi se osigurao sveobuhvatniji i usklađeniji odgovor na nesreće na razini EU-a, svaka država članica dužna je pripremiti plan hitnih mjera u slučaju nesreće u civilnom zrakoplovstvu. Takav plan hitnih mjera mora uključivati i pomoć žrtvama nesreća u civilnom zrakoplovstvu i njihovoj rodbini.					
Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti					
No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Propitati potrebu razrade obveza iz Uredbe 996/2010 oko uspostave nacionalnog plana hitnih mjera u slučaju zrakoplovne nesreće	MMPI MUP	2025	Zaključak	

CYBER – Implementacija zahtjeva vezanih uz informacijsku sigurnost u civilnom zračnom prometu

U dijelu kibernetičke sigurnosti mjere se provode na dvije osnove razine. Jedna je opća, temeljena na NIS direktivi i Zakonu o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga. Određeni su pružatelji ključnih usluga u sektoru zračnog prometa.

Druga je specifična, u dijelu zaštite kritičnih sustava za mjere zaštite civilno zračnog prometa (informacije, RTG uređaji itd.). U tom dijelu, u svrhu implementacije Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/1583, te Provedbene uredbe Komisije (EU) 2020/910 Agencija je provela niz aktivnosti, u koordinaciji sa subjektima zaštite (operatori aerodroma/zrakoplova, ostali subjekti zaštite) u cilju olakšavanja implementacije Uredbe (EU) 2019/1583. Obavljena je analiza potencijalnih sustava nad kojima je potrebno primijeniti mjere zaštite od kibernetičkih napada, analiza primijenjenih mjera zaštite, izrađen je model analize rizika i identifikacije kritičnih sustava, te izrađene smjernice za izradu dokumenta kojim subjekti uređuju mjere kibernetičke zaštite.

Dodatno, u sustavima upravljanja koje primjenjuju EASA, nacionalna nadležna tijela i zrakoplovni subjekti trebalo bi u obzir uzeti sigurnosne rizike koji proizlaze iz prijetnji za informacijsku sigurnost (sigurnost mrežnih i informacijskih sustava), a koji su uređeni zahtjevima Provedbene uredbe komisije (EU) 2023/203. Ti rizici za informacijsku sigurnost stalno se povećavaju u okruženju civilnog zrakoplovstva kako postojeći informacijski sustavi postaju sve povezani, a sve češće i meta zlonamjernih aktera.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Osigurati aktivnu podršku operatorima aerodroma, operatorima zrakoplova i ostalim subjektima u operativnoj primjeni utvrđenih zahtjeva vezanih uz kibernetičku sigurnost	HACZ	2023/2024	Smjernice	Izvršeno
2.	Podizanje znanja inspektora u području kibernetičke sigurnosti u civilnom zračnom prometu	HACZ	2023/2024	Osposobljavanje	Izvršeno
NOVO 3	Implementacija zahtjeva za nadležna tijela koji se odnose na informacijsku sigurnost (Part IS) i aktivna podrška industriji u provedbi relevantnih zahtjeva	HACZ	2025	Postupci	
NOVO 4	Podizanje znanja inspektora u području zaštite informacija u civilnom zračnom prometu	HACZ	2025	Osposobljavanje	
NOVO 5	Aktivna podrška industriji u provedbi relevantnih zahtjeva	HACZ	2025/2026	Radionice	

USOAP - Podizanje razine efektivne implementacije u sklopu ICAO USOAP

ICAO program nadzora sigurnosti (*Universal Safety Oversight Audit Programme (USOAP)*) je program putem kojeg ICAO prati ispunjavanje obveza nadzora sigurnosti od strane svojih država članica. Rezultati aktivnosti USOAP-a omogućuju ICAO-u procjenu sposobnosti države u pružanju nadzora sigurnosti procjenom je li država učinkovito i dosljedno implementirala osam kritičnih elemenata (CE) sustava nadzora sigurnosti.

Razina učinkovite/efektivne implementacije ICAO standarda (EI) je mjera sposobnosti države da učinkovito provodi svoje aktivnosti nadzor sigurnosti zračnog prometa, izračunata za svaki kritični element i svako područje nadzora.

Jedan od GASP ciljeva za sve države članice je podizanje razine učinkovite/efektivne implementacije ICAO standarda nacionalnog sustava nadzora sigurnosti na razinu od najmanje 85 posto do 2026. godine.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Definiranje postupaka suradnje i razmjene informacija s MMPI (Nacionalni ICAO koordinator) vezano uz ICAO USOAP aktivnosti	HACZ MMPI	2023	Usuglašeni postupci	Planirano za Q4 2025
2.	Ažuriranje ICAO APQ u domeni AP, AGA, AIG	HACZ AIN MMPI	2024	Ažurirani APQ Podaci uneseni u ICAO bazu	Planirano za Q4 2025
3.	Unos i ažuriranje podataka u ICAO bazi	MMPI	2024	Podaci uneseni u ICAO bazu i ažurirani	Planirano za Q4 2025
4.	Pokrenuti postupak validacije dokaza prema ICAO-u	MMPI	2024	Zahtjev za validaciju	Planirano za Q4 2025

NOVO	<u>UNRULY- Putnici neprihvatljivog ponašanja (Unruly / Disruptive Passengers)</u>					
	Ovaj sigurnosni problem odnosi se na putnike koji tijekom komercijalnih letova, svojim radnjama ugrožavaju ili bi mogli ugroziti sigurnost zrakoplova, osoba ili imovine, ne poštuju ili ne slijede sigurnosne postupke ili uzrokuju smetnje u radu posade.					
Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti						
No.		Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
NOVO	1	Ratifikacija Montrealskog protokola.	HACZ MMPI	2025	Ratifikacija	
NOVO	2	Suradnja s industrijom na rješavanju rizika uzrokovanih neprihvatljivim ponašanjem putnika u zrakoplovima kojima upravljaju hrvatski CAT operateri zrakoplova.	HACZ Operatori zrakoplova	Kontinuirano		
NOVO	3	Promocija sigurnosti usmjerena na informiranje putnika o opasnostima i posljedicama neprihvatljivog ponašanja putnika	HACZ	2025	Plan promotivnih aktivnosti	

7. Globalni rizici sigurnosti

CFIT - Rizik od kontroliranog leta u prepreku/teren (Controlled flight into terrain (CFIT) risk)

Kontrolirani let u prepreku/teren (CFIT) je događaj kada zrakoplov pod potpunom kontrolom letačke posade tijekom leta udari u teren, vodu ili drugu prepreku.

CFIT nesreće uključuju mnoge čimbenike koji pridonose događaju, kao što su: dizajn i dokumentacija postupaka, dezorijentacija pilota, nepovoljni vremenski uvjeti itd. CFIT nesreće u pravilu imaju katastrofalne posljedice, stoga je rizik povezan s ovim događajima vrlo visok.

Zahtjevi za opremanje zrakoplova sa sustavom za upozorenje na blizinu terena značajno su smanjili broj CFIT nesreća no njihov udio je još uvijek visok.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Praćenje trenda kretanja pokazatelja i po potrebi definiranje mjera neophodnih za ublažavanje rizika	HACZ Involvirani subjekti	Kontinuirano	Izvešća, Mjere	Kontinuirano
2.	Poticanje operatora da u svoje FDM programe uvrste i definiraju događaje od značaja za smanjenje rizika od CFIT	HACZ Operatori koji su u obvezi voditi FDM	2023/2024	Izmjene FDM programa Radionice	Planirano za Q2 2025
3.	Nadzor nad provedbom i praćenje učinkovitosti dogovorenih mjera za ublažavanje CFIT rizika	Svako tijelo u domeni svoje nadležnosti	Kontinuirano	Nadzori, Izvešća	Kontinuirano
4.	Kontinuirano praćenje studija, sigurnosnih informacija, programa i planova razvijenih od strane EASA-e i ostalih stručnih tijela i promocija informacija o sigurnosti	HACZ	Kontinuirano	Studije, Izvešća, Promocija	Kontinuirano
5.	Kroz aktivnosti nadzora osigurati da su prepreke u blizini međunarodnih aerodroma identificirane, označene i objavljene	HACZ	Kontinuirano	Nadzori, Korektivne mjere Posebni uvjeti	Kontinuirano

LOC-I - Rizik od gubitka kontrole u letu (*Loss of control in flight risk*)

Gubitak kontrole u letu (LOC-I) ekstremna je manifestacija odstupanja od predviđene putanje leta. Nesreće kategorizirane kao LOC-I uključuju gubitak kontrole tijekom leta koja se ne može nadoknaditi. LOC-I nesreće često imaju katastrofalne posljedice, stoga je rizik povezan s ovim događajima vrlo visok.

LOC-I događaji uključuju mnoge čimbenike koji pridonose događaju, a povezni su sa sustavima zrakoplova, okolišem, pilot/ljudskim čimbenicima ili bilo kojom kombinacijom ova tri.

U cilju smanjenja rizika od ovakvih događaja uvedeni su novi zahtjevi za obuku pilota, kao što je obuka za izbjegavanje nepravilnog položaja aviona i vađenje iz njega (*Aeroplane upset prevention and recovery training – UPRT*), osposobljavanje temeljeno na kompetencijama (*Competency-based training – EBT*) itd.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Praćenje trenda kretanja pokazatelja i po potrebi definiranje mjera neophodnih za ublažavanje rizika	HACZ Involvirani subjekti	Kontinuirano	Izvešća, Plan aktivnosti	Kontinuirano
2.	Nadzor nad provedbom i praćenje učinkovitosti dogovorenih mjera za ublažavanje LOCF rizika	Svako tijelo u domeni svoje nadležnosti	Kontinuirano	Izvešća	Kontinuirano
3.	Kontinuirano praćenje studija, sigurnosnih informacija, programa i planova razvijenih od strane EASA-e i ostalih stručnih tijela i promocija informacija o sigurnosti	HACZ	Kontinuirano	Studije, Izvešća, Promocija	Kontinuirano
4.	Poticanje operatora da u svoje FDM programe uvrste i definiraju događaje od značaja za smanjenje rizika od LOCF	HACZ Operatori koji su u obvezi voditi FDM	2023/2024	Izmjene FDM programa, Radionice	Planirano za Q2 2025
5.	Podizanje kompetencija zrakoplovnih inspektora u području osposobljavanja za izbjegavanje i vađenje iz nepravilnog položaja zrakoplova. (UPRT i A-UPRT)	HACZ	2023/2024	Osposobljavanje	Izvršeno

MAC - Rizik od sudara zrakoplova u zraku (*Mid-air collisions risk*)

Sudar zrakoplova u zraku je događaj kada dva ili više zrakoplova dođu u kontakt jedan s drugim u zraku. Iako je vjerojatnost ovakvog događaja vrlo niska, posljedice su ekstremno visoke, te je time i ukupan rizik od ovakvog događaja vrlo visok.

Sudari u zraku uključuju mnoge čimbenike koji pridonose događaju, kao što su: prometni uvjeti, opterećenje kontrolora zračnog prometa, oprema zrakoplova, obuka letačke posade itd.

Zahtjevi da zrakoplovi budu opremljeni sustavom za izbjegavanje sudara u zraku (TCAS/ACAS) značajno su smanjili broj sudara u zraku. Također, implementacija Europskog akcijskog plana za smanjenje rizika od nedozvoljenog ulaska u kontrolirani zračni prostor (*European Action Plan for Airspace Infringement Risk Reduction- EAPAIRR*) imala je za cilj smanjenje rizika od ovakvih događaja. Provedba mjera popraćena je kroz aktivnosti prethodne revizije Nacionalnog programa sigurnosti.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Praćenje trenda kretanja pokazatelja i po potrebi definiranje mjera neophodnih za ublažavanje rizika	HACZ Involvirani subjekti	Kontinuirano	Izvešća, Plan aktivnosti	Kontinuirano
2.	Nadzor nad provedbom i praćenje učinkovitosti dogovorenih mjera za ublažavanje MAC rizika	Svako tijelo u domeni svoje nadležnosti	Kontinuirano	Izvešća	Kontinuirano
3.	Kontinuirano praćenje studija, sigurnosnih informacija, programa i planova razvijenih od strane EASA-e i ostalih stručnih tijela i promocija informacija o sigurnosti	HACZ	Kontinuirano	Radionice, Seminari	Kontinuirano
4.	Kroz nadzor Kontinuirano pratiti učinkovitost implementacije planova za provedbu mjera europskog akcijskog plana za prevenciju rizika od probijanja dozvoljene razine leta	HACZ Učesnici na koje se plan odnosi	Kontinuirano	Nadzori, Izvešća	Kontinuirano
5.	Poticanje operatora da u svoje FDM programe uvrste i definiraju događaje od značaja za smanjenje rizika od MAC	HACZ Operatori koji su u obvezi voditi FDM	2023/2024	Izmjene FDM programa, Radionice	Planirano za Q2 2025
6.	Dovršiti implementaciju SESAR rješenja u cilju smanjenja rizika od MAC na enroute i u TMA (<i>SESAR solutions related to enhanced Short Term Conflict Alerts (STCA)/enhanced safety nets</i>) u skladu s LSSIP planom	HKZP	2024	Implementacija SESAR	Izvršeno
NOVO	7. Unaprijediti koordinaciju sa susjednim NSA i ANSP	HACZ HKZP	2025	Radni sastanak	

RE - rizik od izlijetanja sa staze (*Runway Excursion risk*)

Izlijetanje zrakoplova sa uzletno-sletne staze je događaj kada zrakoplov napusti stazu tijekom faze polijetanja ili slijetanja.

Čimbenici koji pridonose događaju uključuju nestabilizirane prilaze, stanje uzletno-sletne staze, vremenske uvjete i sl.

Događaji vezani uz izlijetanja sa uzletno-sletne staze i dalje prevladavaju u smislu broj događaja. Iako je statistički gledano većina događaja izlijetanja ne nosi sa sobom uvijek katastrofalne posljedice, ukupan rizik ovog događaja je značajan.

Europski akcijski plan za prevenciju rizika od izlijetanja sa staze (*European Action Plan for the Prevention of Runway Excursions* - EAPPRE), koji je objavljen još 2013. godine definirao je preporuke i smjernice koje su relevantni subjekti trebali poduzeti u cilju ublažavanja rizika. Provedba mjera popraćena je kroz aktivnosti prethodne revizije Nacionalnog programa sigurnosti. S protekom vremena mnoge preporuke su pretočene u regulatorni okvir kroz AMC/GM. Također, EASA je vezano uz ovu tematiku objavila i brojne sigurnosne informacije (*Safety Information Bulletin* - SIB).

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Praćenje trenda kretanja pokazatelja i po potrebi definiranje mjera neophodnih za ublažavanje rizika	HACZ Involvirani subjekti	Kontinuirano	Izvešća, Plan aktivnosti	Kontinuirano
2.	Nadzor nad provedbom i praćenje učinkovitosti dogovorenih mjera za ublažavanje RE rizika	Svako tijelo u domeni svoje nadležnosti	Kontinuirano	Nadzori, Izvešća	Kontinuirano
3.	Kontinuirano praćenje studija, sigurnosnih informacija, programa i planova razvijenih od strane EASA-e i ostalih stručnih tijela i promocija informacija o sigurnosti	HACZ Svi učesnici	Kontinuirano	Radionice, Seminari	Kontinuirano
4.	Kroz nadzor Kontinuirano pratiti učinkovitost implementacije mjera europskog akcijskog plana za prevenciju rizika od izlijetanja sa staze	HACZ Učesnici na koje se plan odnosi	Kontinuirano	Nadzori, Izvešća	Kontinuirano
5.	Poticanje operatora da u svoje FDM programe uvrste i definiraju događaje od značaja za smanjenje rizika od RE	HACZ Operatori koji su u obvezi voditi FDM	2023/2024	Izmjene FDM programa, Radionice	Planirano za Q2 2025

RI - Rizik od neodobrenog ulaska (upada) na stazu (*Runway incursion (RI) risk*)

Neodobreni ulazak (upad) na stazu je svaki događaj na aerodromu koji uključuje nepropisnu prisutnost zrakoplova, vozila ili osobe na zaštićenom području površine namijenjene za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova.

Upadi na stazu predstavljaju opasnost od sudara za zrakoplove koji koriste uzletno-sletnu stazu. Kada dođe do sudara na uzletno-sletnoj stazi, barem jedan od uključenih zrakoplova često se kreće značajnom brzinom (sudari visoke energije) što povećava rizik od katastrofalnog ishoda.

Čimbenici koji pridonose događaju uključuju: dizajn i oznake aerodroma, radno opterećenje pilota i kontrolora zračnog prometa, korištenje nestandardne frazeologije itd. Iako statistički vrlo malo upada rezultira sudarima, zbog opasnih i katastrofalnih posljedica, ukupan rizik ovog događaja je značajan.

Europski akcijski plan za prevenciju rizika od neodobrenog ulaska na stazu (*European Action Plan for the prevention of Runway Incursions* - EAPPRI) definirao je preporuke i smjernice koje relevantni subjekti trebaju poduzeti u cilju ublažavanja rizika. Provedba mjera popraćena je kroz aktivnosti prethodne revizije Nacionalnog programa sigurnosti.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Praćenje trenda kretanja pokazatelja i po potrebi definiranje mjera neophodnih za ublažavanje rizika	HACZ Involvirani subjekti	Kontinuirano	Izvešća, Plan aktivnosti	Kontinuirano
2.	Nadzor nad provedbom i praćenje učinkovitosti dogovorenih mjera za ublažavanje RI rizika	Svako tijelo u domeni svoje nadležnosti	Kontinuirano	Nadzori, Izvešća	Kontinuirano
3.	Nadzor nad uspostavljanjem i učinkovitosti djelovanja lokalnih timova za sigurnost USS	HACZ	Kontinuirano	Nadzori, Izvešća	Kontinuirano
4.	Analizirati reviziju EAPPRI i pripremiti plan za provedbu mjera	HACZ Učesnici na koje se plan odnosi	2023	Plan aktivnosti	Izvršeno
5.	Praćenje implementacije planova za provedbu mjera europskog akcijskog plana za prevenciju rizika od neodobrenog ulaska na stazu	HACZ Učesnici na koje se plan odnosi	Kontinuirano	Odluka, Izvešće	Kontinuirano
6.	Kontinuirano praćenje studija, sigurnosnih informacija, programa i planova razvijenih od strane EASA-e i ostalih stručnih tijela i promocija informacija o sigurnosti	HACZ	Kontinuirano	Radionice, Seminari	Kontinuirano
7.	Poticanje operatora da u svoje FDM programe uvrste i definiraju događaje od značaja za smanjenje rizika od RE	HACZ Operatori koji su u obvezi voditi FDM	2023/2024	Izmjene FDM programa, Radionice	Planirano za Q2 2025
NOVO	8. Analiza GAPPRI (<i>Global Action Plan for the Prevention of Runway Incursions</i>) 2024 preporuka	HACZ Učesnici na koje se plan odnosi	2025	Plan aktivnosti Promocija	

RAMP - Događaji povezani s operacijama na zemlji

Operacije na zemlji uključuju sve aspekte opsluživanja zrakoplova na aerodromu kao i kretanje zrakoplova po aerodromskim površinama izuzev kretanja po uzletno-sletnoj stazi u uporabi.

Analiza podataka o sigurnosti pokazala je da postoji stalni porast nesreća uzrokovanih aktivnostima operacija na zemlji. EASA je izvijestila da je ovo druga najčešća kategorija CAT nesreća u prošlom desetljeću, iako takve nesreće rijetko kada dovode do smrtnih slučajeva.

Razina izvješćivanja o događajima vezanim za operacije na zemlji posljednjih godina pokazuje stabilan trend rasta. Prijavljeni događaji uglavnom se odnose na aktivnosti zemaljskih operacija (*ground handling*), sudar vozila/zrakoplova (*ground collision - GCOL*) i problemi s utovarom zrakoplova.

S obzirom na sve veću učestalost događaja u ovoj kategoriji definirani su pokazatelji sigurnosti i mjere za unaprjeđenje sigurnosti zemaljskih operacija.

Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti

No.	Mjera	Nadležnost	Rok za provedbu	Rezultat	Status
1.	Praćenje trenda kretanja pokazatelja i po potrebi definiranje mjera neophodnih za ublažavanje rizika	HACZ Involvirani subjekti	Kontinuirano	Izvješća, Plan aktivnosti	Kontinuirano
2.	Nadzor nad provedbom i praćenje učinkovitosti dogovorenih mjera za ublažavanje ADRM rizika	Svako tijelo u domeni svoje nadležnosti	Kontinuirano	Nadzori, Izvješća	Kontinuirano
3.	Nadzor nad uspostavljanjem i učinkovitosti djelovanja lokalnih timova za sigurnost USS-e	HACZ	Kontinuirano	Plan nadzora, Izvješća	Kontinuirano
4.	Kontinuirano praćenje studija, sigurnosnih informacija, programa i planova razvijenih od strane EASA-e i ostalih stručnih tijela i promocija informacija o sigurnosti	HACZ	Kontinuirano	Radionice, Seminari	Kontinuirano

8. POKAZATELJI PERFORMANSE SIGURNOSTI

Pokazatelji performanse sigurnosti se razvrstavaju u tri razine:

Prva razina pokazatelja performanse sigurnosti (*Safety Performance Indicators - SPI*) su podaci o broju nesreća i ozbiljnih nezgoda u određenom vremenskom razdoblju, a koji daju opći pregled o razini sigurnosti i trendovima kretanja.

Podaci o nesrećama i ozbiljnim nezgodama se statistički prate s obzirom na kategoriju zrakoplova. Izvor podataka o nesrećama i ozbiljnim nezgodama je nacionalna baza podataka ECCAIRS koju vodi Agencija za istraživanje.

Druga razina SPI su podaci o broju događaja kategoriziranih kao nezgode u određenom vremenskom razdoblju. Izvor podataka o nezgodama je nacionalna baza podataka ECCAIRS koju vodi Agencija za istraživanje. U svrhu boljeg statističkog praćenja nezgode se razvrstavaju prema kategorijama događaja u skladu s ICAO ADREP taksonomijom.

Treća razina SPI su pokazatelji vezani uz praćenje definiranih događaja prema određenim kategorijama. To su događaji koji mogu predstavljati rizik za sigurnost zrakoplovstva, a koji prema procjeni rizika nisu kategorizirani kao nezgode. Prateći ove pokazatelje, procjenjujući rizike i definirajući adekvatne mjere i ciljeve nastojimo spriječiti pojavu nezgoda. Analizom događaja identificiraju se čimbenici (*events and contributing factors*) koji su utjecali na događaj i doprinijeli prepoznatom pokazatelju.

Za potrebe praćenja relevantnih pokazatelja performanse sigurnosti definirane su sljedeće kategorije rizika: CFIT, LOC-I, MAC, RI, RE, ADRM / RAMP, FIRE, OBST i SEC. Za nacionalne rizike dodatno se i sljedeći pokazatelji sigurnosti: CNS-ATM specific, GEN, BS/WILD, COM, LAS i UAS.

Pokazatelji sigurnosti za praćenje definiranih kategorija rizika dana je u tablici dolje:

SSP kategorija / područje rizika	Događaj (<i>Safety issue</i>)	Pokazatelji performanse sigurnosti (SPI)	Granična linija	ERCS KRA (ključno područje rizika)
CFIT	Događaji koji uključuju slučajeve sudara ili mogućeg sudara zrakoplova s terenom bez naznaka da letačka posada nije mogla kontrolirati zrakoplov, kao npr.: - GPWS upozorenje, - Odstupanje od zadane ravnine poniranja (<i>Glide Slope deviation</i>), - Nepravilne postavke visinomjera (<i>Incorrect altimeter settings</i>), - Greške u određivanju pozicije/greške u navigaciji (<i>Position/navigation errors</i>), - Greške u kartama/FMS-u (<i>Map/charts/ FMS errors</i>)	Broj svih događaja operatora zrakoplova na 1000 sati leta (FH) domaćih zračnih prijevoznika na mjesečnoj i godišnjoj razini. Broj svih događaja operatora zrakoplova na 1000 letova domaćih zračnih prijevoznika na mjesečnoj i godišnjoj razini.	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 FH i 1000 letova domaćih zračnih prijevoznika u prethodne dvije godine + 2 × SD	Sudar s terenom (<i>Terrain collision</i>)

SSP kategorija / područje rizika	Događaj (<i>Safety issue</i>)	Pokazatelji performanse sigurnosti (SPI)	Granična linija	ERCS KRA (ključno područje rizika)
LOC-I	Događaji koji uključuju slučajeve nenamjernih odstupanja od uobičajenih parametara leta tijekom operacija, kao npr.: - Prekoračenje brzine i premala brzina (<i>Overspeed or low speed event</i>), - Let u turbulenciji, vrtložnoj brazdi, smicanje vjetra, let u olujnom nevremenu, udar munje (<i>Turbulence, wake vortex, windshear, thunderstorm, lightning strike</i>), - Let u uvjetima zaleđivanja (<i>icing, anti-icing</i>), - Greške u izračunu mase i uravnoteženju zrakoplova (<i>Weight and balance errors</i>), - Problemi sa sustavima upravljanja komandama leta (<i>Flight control system failures</i>), - Abnormalni stanja zrakoplova (visina, poprečni i uzdužni nagib, konfiguracija) (<i>Aircraft upset, abnormal state of aircraft altitude, bank, pitch, configuration</i>) itd.	Broj svih događaja operatora zrakoplova na 1000 sati leta (FH) domaćih zračnih prijevoznika na mjesečnoj i godišnjoj razini Broj svih događaja operatora zrakoplova na 1000 letova domaćih zračnih prijevoznika na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 FH i 1000 letova domaćih zračnih prijevoznika u prethodne dvije godine + 2 × SD	Nepravilan položaj zrakoplova (<i>Aircraft upset</i>)
MAC	Događaji koji uključuju slučajeve sudara ili mogućeg sudara zrakoplova u zraku ili sudar zrakoplova i drugog objekta u zraku (osim ptica), kao npr.: - Probijanje razine leta (<i>Level bust</i>), - ACAS/TCAS upozorenje, - STCA upozorenje, - Neodobreni ulazak u zračni prostor (<i>Airspace infringement</i>), - Odstupanje zrakoplova od primjenjivih izdanih ATM procedura, - Greške u određivanju pozicije/greške u navigaciji (<i>Position/navigation errors</i>) itd.	Broj svih događaja na 1000 operacija unutar područja odgovornosti HKZP-a na mjesečnoj i godišnjoj razini Broj svih događaja na 1000 letova unutar područja odgovornosti HKZP-a na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 operacija i 1000 letova svih zrakoplova unutar područja odgovornosti HKZP-a u prethodne dvije godine + 2 × SD	Sudar u zraku (<i>Airborne Collision</i>)
RE	Događaji koji uključuju izlijetanje ili moguće izlijetanje zrakoplova s uzletno-sletne staze kao npr.: - Nestabilizirani prilaz (<i>Unstabilised approach</i>), - Prekinuto polijetanje (<i>Rejected take off</i>), - Problemi sa podvozjem/ „reverserom“/ zakrilcima (<i>Landing gear/reverser/flaps malfunction</i>), - Slijetanje pred kraj raspoložive USS-e (<i>Deep landing events</i>), - Nepovoljne vremenske prilike u prilazu (<i>Adverse weather in approach</i>) itd.	Broj svih događaja na 1000 operacija na aerodromima u Republici Hrvatskoj na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 operacija na svim aerodromima RH u prethodne dvije godine + 2 × SD	Izlijetanje zrakoplova (<i>Excursion</i>)

SSP kategorija / područje rizika	Događaj (<i>Safety issue</i>)	Pokazatelji performanse sigurnosti (SPI)	Granična linija	ERCS KRA (ključno područje rizika)
RI	Događaji koji uključuju sudar ili mogući sudar zrakoplova i drugog objekta ili osobe na uzletno-sletnoj stazi kao npr.: ▪ Zrakoplovi na USS-i (<i>Aircraft on rwy</i>), ▪ Vozila/osobe na USS-i (<i>Vehicle/person on rwy</i>) itd.	Broj svih događaja na 1000 operacija zrakoplova na aerodromima u Republici Hrvatskoj na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 operacija na svim aerodromima RH u prethodne dvije godine + 2 × SD	Sudar na uzletno-sletnoj stazi (<i>Collision on runway</i>)
ADRM / RAMP	Događaji koji uključuju oštećenje ili moguće oštećenje zrakoplova uzrokovano operacijama zrakoplova na tlu na bilo kojem području osim uzletno-sletne staze, kao npr.: ▪ Događaji povezani sa snabdijevanjem goriva (<i>Fuelling occurrences</i>), ▪ Događaji povezani s opasnim robama (<i>Dangerous goods occurrences</i>), ▪ Oštećenje zrakoplova stranim objektom (<i>Foreign damage objects</i>), ▪ Sudari i mogući sudari vozila i opreme sa zrakoplovima (<i>Ground collisions of vehicle and equipment with aircraft</i>) – GCOL itd.	Broj svih događaja na 1000 operacija zrakoplova na aerodromima u Republici Hrvatskoj na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 operacija na svim aerodromima RH u prethodne dvije godine + 2 × SD	Oštećenje na tlu (<i>Ground damage</i>)
FIRE	Događaji koji uključuju slučajeve požara, dima, para ili probleme oko regulacije tlaka koji mogu ugroziti sigurnost zrakoplova, u letu ili na zemlji, a koji nisu rezultat udara ili zlonamjernih radnji.	Broj svih događaja na 1000 operacija unutar područja odgovornosti HKZP-a na mjesečnoj i godišnjoj razini Broj svih događaja na 1000 letova unutar područja odgovornosti HKZP-a na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 operacija i 1000 letova svih zrakoplova unutar područja odgovornosti HKZP-a u prethodne dvije godine + 2 × SD	Vatra, dim i regulacija tlaka (<i>Fire, smoke and pressurisation</i>)
OBST	Događaji koji uključuju slučajeve sudara ili mogućeg sudara zrakoplova u letu i statičkih prepreka na površini zemlje (visoke zgrade, drveće, električni vodovi, antene itd.) ili dinamičkih prepreka (vjetrenjače, vezani baloni itd.),	Broj svih događaja na 1000 operacija unutar područja odgovornosti HKZP-a na mjesečnoj i godišnjoj razini Broj svih događaja na 1000 letova unutar područja odgovornosti HKZP-a na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 operacija i 1000 letova svih zrakoplova unutar područja odgovornosti HKZP-a u prethodne dvije godine + 2 × SD	Sudar s preprekom u letu (<i>Obstacle collision in flight</i>)

SEC	Događaji nezakonitog ometanja civilnog zrakoplovstva. Takvi događaji obuhvaćaju sve nezgode i kršenja koji se odnose na nadzor i zaštitu, kontrolu pristupa, zaštitni pregled, provedbu zaštitnih kontrola i sve druge činove kojima se namjerava prouzročiti zlonamjerno ili bezrazložno i namjerno uništenje zrakoplova i imovine, čime se civilno zrakoplovstvo i njegovi objekti dovode u opasnost. Takvi činovi obuhvaćaju i fizičke i kibernetičke događaje.	Broj svih događaja na 1000 operacija zrakoplova na aerodromima u Republici Hrvatskoj na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 operacija na svim aerodromima RH u prethodne dvije godine + $2 \times SD$	Zaštita (<i>Security</i>)
-----	--	--	--	-----------------------------

SSP kategorija / područje rizika	Događaj (<i>Safety issue</i>)	Pokazatelji performanse sigurnosti (SPI)	Granična linija
CNS - ATM Specific	Događaji vezani uz probleme funkcionalnog sustava prilikom pružanja komunikacijskih usluga, navigacije, te nadzora u zračnom prometu (<i>ATM specific occurrence</i>) itd.	Broj svih događaja na 1000 operacija svih zrakoplova unutar područja odgovornosti HKZP-a na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 operacija svih zrakoplova unutar područja odgovornosti HKZP-a u prethodne dvije godine + 2 × SD
GEN	Događaji vezani uz operacije generalne avijacije (<i>General Aviation occurrences</i>)	Broj svih događaja u Republici Hrvatskoj na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja u RH u prethodne dvije godine + 2 × SD
BS /WILD	Događaji sudara ili mogućeg sudara zrakoplova s pticama i divljim životinjama (<i>Bird strike occurrences</i>)	Broj svih događaja na 1000 operacija zrakoplova na aerodromima u Republici Hrvatskoj na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 operacija na svim aerodromima RH u prethodne dvije godine + 2 × SD
COM	Događaji vezani uz pogreške u komunikaciji, smetnje na frekvencijama okarakterizirane kao razina čujnosti i razumljivosti I i II	Broj svih događaja na 1000 operacija svih zrakoplova unutar područja odgovornosti HKZP-a na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 operacija svih zrakoplova unutar područja odgovornosti HKZP-a u prethodne dvije godine + 2 × SD
LAS	Ometanje rada posade laserom (<i>Laser interference</i>)	Broj svih događaja na 1000 letova na aerodromima u Republici Hrvatskoj na mjesečnoj i godišnjoj razini	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 letova na svim aerodromima RH u prethodne dvije godine + 2 × SD
UAS	Događaji vezani uz operacije bespilotnih zrakoplova	Broj svih događaja na 1000 registriranih operatora bespilotnih zrakoplova u Republici Hrvatskoj	Za tekuću godinu postavlja se kao prosjek broja događaja na 1000 registriranih operatora bespilotnih zrakoplova u RH u prethodne dvije godine + 2 × SD

9. POKAZATELJI I CILJEVI PERFORMANSE SIGURNOSTI KOJI PROIZLAZE IZ LSSIP-A

Uredba Komisije (EU) 2019/317 o utvrđivanju programa performansi i sustava utvrđivanja naknada u okviru jedinstvenog europskog neba utvrđuje stope događaja sa sigurnosnim utjecajem vezanim uz neodobreni upad na uzletno-sletnu stazu (RI) i narušavanje minimuma razdvajanja (MAC) na razini Unije kao pokazatelje koji se trebaju pratiti svake godine tijekom trećeg referentnog razdoblja (RP3).

Plan mjerenja učinkovitosti za treće referentno razdoblje (RP3) odnosi se na vremenski period od 2020. do 2024. godine

Agencija i HKZP sustavno prate događaje povezane sa sigurnošću koji doprinose ANS riziku, te aktivno sudjeluju u definiranju i provedbi mjera za smanjenje identificiranih rizika.

Na razini Europe su usvojeni Europski akcijski plan za smanjenje rizika od probijanja dozvoljene razine leta (*European action plan for prevention of level bust*) i Europski akcijski plan za prevenciju rizika od pogreške u komunikaciji zemlja/zrak (*European Action Plan for Air Ground Communications Safety*) za koje su Aktivnosti u cilju podizanja sigurnosti performanse sigurnosti provedene u sklopu Nacionalnog programa sigurnosti. Rizik od probijanja razine leta se prati kroz razinu III MAC rizika.